

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve!
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 c
 Esélyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 Ranep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszaválaszol
 vagy megörvényszeríti nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 22.

A jövő.

Irtta: dr. Molnár Imre.

A magyar alkotmányválság izgató küzdelmek után ideiglenes nyugvóponthoz érkezett. Százados zivatárokat átélte alkotmányunk diadallal állotta ki a megpróbáltatást s a nemzet egyeteme hősi lélekkel türtte a szenvedéseket, elviselte a csapásokat, melyeket ez alkalommal a haza megfélemedezett gyermekei intéztek szabadságunk ellen. A hatalom kezelői által annyiszor megtévesztett európai közvélemény csodálattal kérdezi, hogy mi hát ez a magyar alkotmány, mely a forradalmi gondolatnak teljes kizárásával, tisztán törvényes eszközök által megállásra tudta kényszeríteni a hatalmat? Alkotmányos küzdelmünknek változatos képekben gazdag lefolyása, annak majdan tisztán kialakuló részletei, hosszú időn át fogják foglalkoztatni, nemcsak a magyar közjog, hanem az egész világ államjogi íróit, épen úgy mint a gyakorlati politika nagy képviselőit az államhatalmat képviselő kormányférfiakat.

A király és a szövetkezett ellenzék között megkötött egyezmény egyidőre megszüntette a válság akut jellegét s a nemzet igaz fiai, a mindenki által elismert jellem és tudás nagy képviselői ülnek Magyarország kormányzékében, mint a

48-i és 67-i nagy ministeriumok idején. A nagy alkotmányjogi vita izgató kérdése egyidőn kilett kapcsolva s az új országgyűlés teendője az államszükségletek rendes keretekben leendő biztosítása és a választói jognak új alapokon való rendezésére terjed ki.

Ennek megtörténtével a szélesebb alapokon nyugvó új nemzeti képviselőlet fog dönteni a nemzeti követelmények tárgyában. Állami életünk ez új fordulópontjánál, a legfontosabb kérdésekre nézve zavarok állottak be polgártársaim felfogásában; igen sokan vannak, kik tiszta képet megalkotni nem képesek. Nem vélek tehát felesleges munkát végezni akkor, midőn tehetségemhez képest a helyzetet megvilágítani megpróbálkozom. Nemcsak államjogi helyzetünknek Austriával való egybekapcsolódása dolgában, hanem azon nagy közgazdasági, társadalmi irányokra vonatkozólag is, melyek a jelen század általános, égető kérdéseit a szociálpolitika problémáit képezik s melyek ma már hazánk közéletére is döntő befolyást gyakorolnak.

Austriával való államjogi helyzetünk szabályozása három irányban nyerhet megoldást.

Kérdés ugyanis, vajjon megmaradhat-e vagy jobban mondvá visszatérhet-e az ország az 1867-i kiegyezés azon álláspontjához, melyet a szabadelvűpárt — a Tisza uralom — csaknem négy évtizeden át képviselt? — és ha nem, úgy kielégítheti-e

a nemzetet a 67-i törvények hamisítatlan, Deák szellemében leendő értelmezése; — vagy pedig elvetve a dualistikus alkotmány összes határozatait, a közösgyi intézményeket; reá lépjen-e a nemzet a personál unióra, a teljesebben kialakuló önállóság álláspontjára?

Láttuk először a teljes függetlenséget, minden igaz magyar lélek vágyainak netovábbját, a magyar haza minden hű fiának soha kinem ölhető izzó reménységét.

Kinek lelkét nem tudnák lázas izgalomba hozni a hazai történelem mult századainak édes emlékei, a négy század óta nélkülözött nemzeti nagyság, midőn a magyar birodalom határait három tenger hullámai nyaldosák, midőn királyaink Európa fejedelmeinek tanácsában döntő befolyást gyakoroltak, midőn szent koronánk a többi európai állam koronáival egyenlő diszfényben ragyogott, kit nem bájnolna el a honalapító szent István mithosba illő alakja, a keresztény világ dicsosozurta nagy fejedelme, a kereszties hadak kijelölt fővezére sz. László, kit nem lelkesítene a teljesen nemzeti királylyá lett és a magyar haza határait kiterjesztő Nagy Lajosnak, és kit nem hozna édes izgalomba Mátyásnak az igazságos, nemzeti királyaink ezen ideáljának, a mérsékelt koncepciója, államfők uralkodása, ki már a 15. században a — ma egyesült osztrák magyar birodalmat a mai dualizmust, — de magyar hegemonia, magyar fennhatóság alatt megvalósítani megpró-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ejjel a pusztán.

Ugy szeretek holdas
 Nyári éjszakákon
 Egymagamban járni
 Kinn a pusztaságon.
 Mikor a szeliden
 Alvó mindenségben
 Áhítatos szívvel
 Magam vagyok ébren

Sehol az életnek
 Egyetlen kis hangja,
 Még a toronynak is
 Pihen a harangja
 És én mégis mindig
 Az ő szavát hallom
 Amint elmélázva
 Száll át réten, halmon

Ugy illik a hangja
 A nagy éjszakához,
 Bolygó csillagoknak
 Szelid sugarához.
 Szent harmóniában
 Ölelkezik véle,

Zengő koronát tesz
 Az Isten fejére

Kivüle még édes
 Orgonaszót hallok,
 Zugva hőmpölyögnek
 A főséges hangok!
 Tömjén füstje helyett
 Szeretszélyel szálnak
 Illatos párái
 A pihegő nyárnak

Egyszerre megzendül
 Kórusra az ének,
 Mélységes kék ivén
 Csillag tüzek égnek,
 Némán szenvedőknek
 Könnyes imádsága,
 Láthatatlan miljók
 Zugó huzsánnája!

Aztán újra esönd lesz,
 Csak valahol távol
 Bánatos dal fakad
 Egy kis furulyából.
 Pászortüzek lángját
 Ott a messziségben
 Könnyes szemmel nézem!

S leborulok én is
 A szunyadó rögre,
 Érzem, hogy a lelkem
 Hozzánt örökm,
 Az a furulyaszó
 Uyan a szívemnek
 Mintha szava volna
 Az örök Istennek! . . .

Bérczi András.

Állhatatlan a kiállhatatlanságig.

Irtta: Molnár Károly.

Szép zöld buzavetések között lépdelt Jolán. Kerti nagy kalap volt fején lecsüngő selyemszalaggal, buzavirággal vegyes kalászbokrétával. Kezében fűfa-vessző, azzal verdeste szórakozottan az utszéli virágok ártatlan fejécskéit.

Dudorászott is valamit, valami ócskaságot, régi dalt. Elteledett nótát a multból. Szemöldökei durcásan összeráncolvá, pedig nem haragudott. Csak ki volt egy kissé merülve. Elfáradt a mezőn, hol a babot ültető harmadosokra felügyelt a délután.

Közel járt már a faluhoz, amikor szeméi elé rég látott férfiú tünt. Szembejött vele, ki se térhetett. De nem is akart ki térni. Minek is térne ki?

A világhírű »Fownes« angol és különleges új franczia keztyükben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.
 Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben,
 gummi kabátokban nagy választék.

Folytonos ujdonságok nya k k e n d ö k b e n.

N Y Á R I UJDONSÁGOK megérkeztek

ROTH M. utóda kalap s uridivat üzletébe.

Férj fehérneműk néret után a

leggyorsabban és a legbiztosabban készíttethető

1564

bálkozott, amidőn az osztrák tartományok nagyrésze felett, eszének kimagasló hatalmával és népe határtalan lelkesedésével gyakorolta a főhatalmat.

Rettenetes keserve lehetett a mohácsi vést követő magyarságnak e nagy multnak oly rögtöni aláhanyatlása. Tíz nemzedék született, élt és távozott anélkül, hogy az előző századok fényét, amidőn ur volt a magyar hazában, láthatta volna. Tíz nemzedék élte át a szabadság hiányának, az erkölcsi és anyagi megaláztatásnak szégyen-érzetét, lelket égető pokoli kinjait.

Oh Mohácsnak egyet nem értő nemzete, mily nyomort teremtettél te a téged követő századok magyarságának! Rettenetes igazság koszorus költőnk idevonatkozó feljajdulása »Hősvértől pirosult gyászter sóhajtva köszöntlek, nemzeti nagylétkünk gyásztemetője Mohács«!

Hazám nagyságának ezen nem szinezett, hanem a valóságnak megfelelő, történelmileg igazolt képe egyrésztől; másrészt a haza alkotmánya ellen intézett — már soha benem következhetőnek hitt újabb támadás s e támadásnak csufos kudarcza, nem csodálom, ha rajongó lelkesedésbe viszi a nemzet fiait. Teljesen értem, ha nemzet nagyrészeinek lelkét a régi századok függetlenségének gondolata hatja át, és mintán ez a kérdés ma nem aktuális, nem is látok ebben a hazára nagyobb veszedelmet.

Had ujuljon meg a hosszas csüggedés és kishitőség időszaka után hazám új nemzedéke a szabadság ígéjének varázs fürdőjében; had élvezze ki nemzetem a haza szabadságának oly hosszan nélkülözött

édes képeit! E gondolat révén üdvözlöm a tulipánkert szövetségét is. Ha a mozgalomnak semmi közvetlen gazdasági eredménye sem lenne — mit hinni nem szeretnék — még akkor is nemzetem egy fennkölt mozgalmának simboluma maradt a magyarnak kedves virága, szépséges tulipán; miután megdobbantottad lelkét a magyar haza leányainak a magyar anyáknak, mint ahogy megdobbant a magyar női lélek mindenkor, mikor nagy közös anyánkat szép magyar hazánkat az idők viharjai csapdosák.

Dacára e magasztos elbájoló képeknek, ez emberi lélek e legszentebb érzelmének, a gyakorlati politika ezer és ezer esélyei meleg sziv mellett hideg elmét tanácsolnak.

Deák Ferenc nagy alkotása a 67-iki egyezés nem adhatta ugyan meg a nemzetnek teljes függetlenségét; de a midőn a nemzet a kiegyezési műben saját akaratából függetlenségét korlátozó feltételeket elfogadta, kikötötte a magyar szent korona teljes eszméi függetlenségét, a közös ügyek intézésében Magyarország teljes egyenjogúságát, paritását az osztrák császársággal szemben; a kiegyezésbe belefoglalta a magyar sz. korona korlátlan sonverenitását.

Midőn másfél évtizedek keserű elnyomás után, a 67-i törvények csak megszüntették, de teljesen el nem törölték a százados bilincseket, melyek állami életünk minden ágazatára ónsulylyal neheztedek, a bilincseknek csak e meglazulása a magyar állami élet minden vonalán mesés emelkedést idézett elő; tanulságául annak, hogy mily kimeríthetlen gazdag-

ságu e föld, és mily viharedezett, mily életrevaló annak lakossága.

Nem tartoztam a szabadelvűpárt táborába, mert nem elégitettek ki számtalan intézkedései hazám belügyi kérdéseiben, mert nem osztottam a 67-i kiegyezés 30 éves értelmezésében s annak erkölcsi érzékének mélyen sértő megvédelmezésében. De azért elismerem, hogy a kiegyezés létrejötte hazám érdekében feltétlenül szükséges volt; készséggel elismerem, hogy a szabadelvűpárt sok tévedése dacára hazám ügyét előbbre vitte, Magyarország fejlődését előmozdította. Hisz a szabadságnak egy kis sugára elég volt az életképes nemzet újbóli felemelésére.

A szabadelvűpárt a kiegyezési törvények téves magyarázatával együtt nem létezik többé. Nagyonbízott az ő táborából kivált, a hatalmat minden féktelenségében szolgálni kész szánandó magyarokról ne legyen sok említés. A nemzet a haza alkotmánya ellen kezeiket felemelő hűtlen fiainak meg nem bocsájthat. Élvezzék hát gyászos cselekedeteik júdás bérét, de vele együtt örökre megbélyegzett neveik égető kinjait.

Távol van azonban tőlem a szabad elvűpárt minden tagja ellenében a bosszu gondolata. Voltak ott számosan, kik a haza fölött aggódó tépelődések közt töltötték el, e sulyos idők lelket emésztő pillanatait. Nem lenne bölcs dolog, a magyar hazának ezen tudásban és léleklében nagy értékű tagjait, csak azért, mert nemzetünk erejének megítélésében kevésbé voltak vérmesek, távortartani a közélet szolgálatától. Csakhogy a nagy küzdelem után a nemzet ítélte, a nemzeti

Zoltán volt, a régi másodtanító a nagypapa mellett. Azóta sok minden történt; nagypapa meghalt, Zoltán elkerült, csak egy-egy lapja tudatta Jotánnal nagynéha, hogy él.

Állhatalan ember volt, de jó fiu, egy helyen nem bírt sokáig maradni. De azért nem volt kiállhatatlan. Ezért nem tért ki Jolán. Meg aztán látni is akarta.

— Most meg hazakisérem, — mondta Zoltán pár szó után ugy-e megengedi?

— Miért-ne-mondta mosolyogva Jolán. Hát aztán mikor jött közénk?

— Ma délelőtt, — a jegyző ur vendége vagyok.

Beértek a faluba s Jolán zavarában is látta, hogy Zoltánból férfi lett. Telt arcába fujta a szél hosszú fekete haját, szemei meg mint az éjszaka.

— Maga megnőtt egészen három év alatt, — mondta Zoltán. Akkor még kurtaszoknyás gyermek volt.

— Lehetetlen az, — kacagott Jolán és nem haragudott a per maga megszólításnak.

— Tényleg! Emlékszik-e még erre, arra, — s Zoltán beszélt a maga dolgát, a melyet a mult multban a Julánéval közösnék hitt:

— Hát a majálisra emlékszik-e még? hogy mulattunk akkor!!

És elveszett a Zoltán tekintete révédézve a lehanyatló napsugár biboros játékában.

Jolánka csak kacagott mindenre. — Hogyne emlékezném, emlékezem mindenre, jól emlékezem!

— Hát arra emlékszik, mit mondtam magának az óvoda bálban pont éjféltben?

— Azt, hogy maga sohasem fog házasodni.

— Igen, ha táncosnőmet nekem nem adják. — És nem adták oda.

— Nagypapa nem adta, a szigorú nagypapa, aki azt mondta, hogy Jolán még gyermek.

— Jól emlékezik, — mosolygott Jolán.

— Nagypapja, mint hallom, meghalt.

— Jól hallotta, Isten nyugosztalja.

— Jolánka azóta már megnőtt.

— De mennyire! nézzel — S Jolán büszkén kiegyenesedett. Lássá földig ér a ruhám.

— És igaz messze lakom, — arra egészen, ahol az ég ölelkezik a földdel, — de tenyvesek között egészen megkomolyodtam már.

— Szóltam valamit komolysága ellen?

— Semmit, de mikor megkértem 3 év előtt, nagypapja szeleburdiságomat és emlegette.

— Nagypapa két éve meghalt.

— Épen azért, gondolja Jolánka, a nagymamának mostan lenne kifogása ellenem?

— Az a nagymama dolga. De ha nekem lenne?

— Ugyan, hát ennyire megváltoztatott?

— Magára, tudja, hogy haragszom.

— Csókolom kezeit, rosszat tettem?

— Igen, annyit irogatott nekem, s sohasem, tudatta címét, hogy én is irhattam volna magának valamit.

— Ah! s a jóleső meglepetős látszott Zoltán arcán.

— Igen, egy nagyon fontos dolgot akartam már rég tudatni magával.

— Annyira fontos lenne.

— Annyira. A maga életére s az én életembe vágó.

— Ne gyűlöljön Jolánka, tehát remélhetek?

Oh mért nem is irtam meg hollétemet! Ennyivel később kezdődik üdvösségem. Szavalka költői pózzal Zoltán.

— No csak ne lelkesüljön! — Csitítá Jolán. Mit mond a világ! Nézze itthonn vagyunk.

Egy új ház előtt állottak meg. Zoltán meglepődötten kérde:

— Hol vagyok, ki lakik itten! Ezt a házat nem ismerem, Mi ez?

— Iskola.

— S a nagymama még mindig az iskolába lakik.

— Igen, nálunk.

— Kiknél? Kérdé Zoltán kínosan.

— Kovásznai Béla tanítónál és nejenél.

Szabó Jolánnál

Zoltán megvolt semmisülve. Dagogott.

— Hát maga, izé, asszony?

— Már két éve lesz ősszel.

Zoltánnal forgott a világ.

— S ezt én nem bírtam megtudni.

— Hova irtuk volna meg? kérdé részvéttel Jolán?

— Igaz, — szólt leverten Zoltán — De akkor én mit is keresek itten?

— Jöjjön, hadd mutassam be az uramnak, a nagypapa utódjának, maga kiállhatatlan.

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát boesájtom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

erő hatásosabb érvényesülését követeli. A nemzet ítéletének logikai folyamata pedig, hogy ők egy időre, az új eszmék alatt érvényesülni akaró nemzetnek szabadkezet engedjenek, amire azt az országban a szabadelvűpárt legértékesebb, legjobb elemei készséggel meg is tették. A nemzeti küzdelem későbbi éveiben a nemzet örömmel veszi igénybe szolgálataikat; de egy időre a közhatalom kezelésében részt nem vehetnek. Az új irány világról sem kíván ekszkluzió, patentális hazafiságot; nagy céljait a nemzet csak összes igaz fiainak közreműködésével érheti el.

A szabadelvűpárt feloszlásával a 67-iki törvények helytelen magyarozata és alkalmazásának is meg kell szünnie. Mindig fájdalmas megütközéssel olvastam a szabadelvűpárt sajtójában s hallottam vezérférfiainak nyilatkozatában azokat a tanokat, hogy a kiegyezés örökérvényű megállapodás, melyet magyarozni esetleg megváltoztatni nem áll többé a nemzet hatalmában. Hisz maga a nagy természet egész mivoltában, tárgyai és tüneteiben, örök átalakulás, örök fejlődés alatt áll.

Az ember élete is fejlődés a bölcsőtől a sírig; tehát csak az ember alkotta állam maradhatna változhatlan szabályok uralma alatt! Amint az állami életet szabályozó törvények, a haladásnak alávetett életviszonyok fejlődése szerint változásnak vetvék alá; úgy vannak az államok is az ő szerződéseik és szövetségeikkel. Egy nemzet szoros szövetségre lép a másikkal; mert önállóságát, állami nagy céljait a másik állam együttes támogatásával véli jobban megvalósíthatónak. Szűnjenek meg azonban a szövetséget megalapító célok, változnak meg az erőviszonyok, melyekre a szövetkezők támaszkodtak és bizonyos, hogy minden ünnepélyes ígéret dacára megsemmisül a kötés, mert a szövetkező államok legfőbb célját többé szolgálni képtelen lesz.

Dacára a mondottaknak a pragmatika sactio létesítette »együtt birtoklás«, Deák Ferenc nagy kiegyezési műve még sem efemér, rövid időre szóló, hanem igenis maradandó alkotás; még pedig azért, mert az osztrák tartományok és a magyar birodalom oly együttes életérdekeit szabályozza, mely mindkét ország önálló fejlődését meg nem akadályozza és mert az 1867-iki kiegyezés az európai nagyhatalmak egyensúly politikájának egyik szilárd oszlopa gyanánt van a civilizált világ által elfogadva.

A magyar delegációból. A magyar delegáció négy egyesült albizottsága ma d. e. Barabás Béla elnök akadályoztatása következtében Hegedüs Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen hitelesítették a Hoitsy Pál előadó által beterjesztett javaslatot. A közös pénzügyminiszterium részéről jelen voltak Thallóczy osztályfőnök és Szalay miniszteri tanácsos, a közös hadügyminiszterium részéről pedig megjelent Urban ezredes.

A politikai helyzet. Bécsben tárgyaltak a magyar vámszerződés tárgyában tegnap a szakreferensek. Wekerle és Kossuth Ferenc ma, vasárnap Bécsbe érkeznek, hogy résztvegyenek a delegáció tárgyalásain.

A magyar delegáció 4. albizottsága Hegedüs Sándor elnöklése alatt Hoitsy Pál jelentését hitelesítették.

A 24-es albizottság tegnap folytatta tanácskozásait a külügyi és hadügyi jelentések felett.

A szerb zászló Horvátországban. Szerémség megye törvényhatósági bizottsága elfogadta Ilija Schumanovicnak a szerb zászlónak Horvátországban való törvényes inartikulálására vonatkozó határozati javaslatát, hogy ezzel a horvát és szerb nép egyenjogúságának adjon kifejezést. A határozati javaslatot a horvát országgyűlés elé terjesztik.

Városi közgyűlés.

— Hatodik nap. —

Végrel Hat napi küzdelem után eljutott a törvényhatóság a tárgysorozat utolsó pontjához.

A tegnapi tárgyalásnak két fontos mozzanata volt.

Az egyik dr. Károly Irénnek, a törvényhatóság ezen nagy tudású, kiváló tagjának előadása, amely szerint a már égetővé vált vízmű kibővítés mielőbbi keresztülvitele válik lehetővé. Ez is igazolja, hogy mily fontos érdekek tetek szükségessé, hogy a villamos telep házikelésben legyen.

Ezton is felkérjük dr. Károly Irén t. hat. biz. tag urat, hogy az általa felvetett üdvös eszmét részletesen sziveskedjék a közönséggel lapunk útján megismertetni.

A másik fontos kérdés volt a tisztviselők fizetésrendezése. A többség kimondotta, hogy az életbeléptetés és a százalék megállapítás felett a jövő évi költségvetés tárgyalása során határoz.

A tisztikar azt véli, hogy ezáltal a fizetésjavítás az 1907. évben nem léphet életbe. Mi azonban azt hisszük, hogy a tanács és törvényhatóság megtalálja a módját, miszerint a tisztviselők már a jövő évben élvezzék a magasabb fizetést.

A közgyűlés utolsó napja a következő lefolyású volt:

Glatz Antal főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Döry Ferenc, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Kiss Dávid, dr. Molnár Imre, Sipos Orbán, Stark Gyula, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, dr. Berkovits Ferenc, Czeglédy Sándor, Cser János, dr. Kecskeméti Lipót, Schwartz Izidor, Stern Herman, Weisz Károly, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Lövenstein Zsigmond, dr. Grósz Menyhért, dr. Kurländer Ede, Levittér Miksa, Rimler Károly, Bordé Ferenc, dr. Cseresznyés Albert, Gerő Ármán, Tóth Márton, Kószeghy József, Ragány János, Markovits Sámuel.

A hatodik napi tárgyalás a villamos vasut szakasz beosztása és menetdíjaira vonatkozó előterjesztéssel vette kezdetét. E szerint fennmarad az eddigi 10 és 20 filléres menetdíj, azonban a 10 filléres szakasz csak a Szent László-térről a honvédkiegyeztető parancsnokságig és a v. velencei Hajótérig terjed, a vasutakat érintő szakaszokon bárholnan 20 fillér. A gyermekek csak a 20 filléres tételeknek fizetik felét, másutt az egészet.

Kiss Dávid szól a kérdéshez. Helyteleníti a javaslatot. Indítványozza, hogy a Szent László-téri hid legyen a választó vonal. Innen bárhova 10 fillér, csak aki átmegy a hidon, az fizet 20 fillért.

Rimler Károly és Stern Herman a javaslatot pártolják.

Schwartz Izidor próbaképen ez évre elfogadja a javaslatot. Ha nem válik be, megváltoztatják a jövő évre.

Balogh Döme a szerződés megtartását s így a 3-as szakaszrendszert kívánja fenntartani.

Rimler Károly rámutat, hogy a 8 napi statisztika igazolja a most beterjesztett javaslatot. A közönség érdeke is azt kívánja. Ne menjünk a szélsőségbe. A vállalatot védeni kell a város érdekében is.

Heller Ede a szakasz rendszert szüntessék be s mindenütt 10 fillér legyen, csak a vasutállomásokhoz legyen 20 fillér a menetdíj.

Dr. Döry Ferenc nem kívánhatja, hogy veszteséggel dolgozzon a társaság. A Heller indítványa kivihetetlen. A tanács javaslatát ajánlja.

Weisz Károly elfogadja, már csak méltányosságból az előterjesztett javaslatot.

Elfogadták a tanács javaslatát.

A villamos vasut működésének, kezelésének ellenőrzésére s a város érdekeinek megvédésére Mezey Mihály, Fényes Manó és Schwarze Izidor törvényhatósági bizottsági tagokból, továbbá Ragány János főszámvevő és Kószeghy József főmérnökből álló bizottságot küldtek ki.

A Fő-utca aszfaltozása.

A Fő-utca és Szent János-utca aszfaltozása tárgyában javasolta a tanács, hogy a gyalogjárókat vegye át a város s az építési összeget fizesse ki. A kocsit burkolatát azonban csak 1907. év június 1-én vegye át a város s ekkor fizesse ki, minden kamat nélkül a készitési díjat. Ha ekkor sem lesz jó a burkolat, a város azzal szabadon rendelkezik.

Komlóssy József külön véleményt terjeszt elő és indítványozza, hogy a gyalogjárókra a jótállási idő az átvételtől számszámíttassék.

Dr. Hoványi Géza nem tartja helyesnek és méltányosnak egy iparvállalattal szemben, hogy ha jó lesz az aszfalt, akkor se fizessék ki, csak az átvételnél. Indítványozza, hogy ha az átvételnél az aszfaltozás jó lesz, akkor

Mit igyunk?

Az elsőrendű természetes szénsavas natrentartalmu ásványvizet, a mohal

Vegyí vizsgálatok s ajánlatok az Ágnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszerre tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kéty, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Naundorf, dr. Borchardt, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Mosetig, dr. Werner, dr. Gebhardt, dr. Balogh, dr. Varga, dr. Szabó, dr. Scipiades, dr. Moravcsik, dr. Glaser, dr. Markoslávi, stb.-ektől, akik az Ágnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorbagoknál, chronikus gyomorburutoknál, főleg karlsbadi kúra után, csontlágylásnál, angolkóránál, vese- és hólyagbetegségeknek, étvágytalanságnál, vérszegénységnek, mint óvószert fertőző betegségek ellen (typhus, cholera stb.) Ház-tartások számára másfélliteresnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb: hogy az Ágnes-forrás vizét s legegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismeretű füzete ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNES-

forrást, mert föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légeső- és húgyszervi betegségeknek.

Forrástár: Kiss Károly urnál Nagyváradon.

akkor egy évre visszamenőleg 4 százalék kamatot fizessen meg a város.

Rimler Károly tagadja, hogy a kamatot kellene a városnak fizetni, mert nem a város a hibás, hogy az aszfalt nem volt jó, sőt még most sem tudja senki, hogy jó-e.

Dr Kurländer Ede hajlandó volna, hogy egy mulva, ha az aszfalt jó lesz, méltányosságból a kamatot majd fizessék ki; ha nem lesz jó a burkolás, nem fizetnek se munkadíjat, se kamatot.

Dr Hoványi Géza elfogadja Kurländer indítványát, csak ne mondják, hogy nem fizet kamatot a város.

Ragány János kívánja, hogy tegyék ki a határozatba, hogy ha méltányosságból egy év mulva kamatot fizetne is a város, az 4 százaléknál magasabb nem lehet.

Rimler Károly hivatkozik rá, hogy már méltányos volt a város a vállalattal szemben, mikor nem mondotta fel egyszerűen a szerződést. A kamatfizetés kérdése csak egy év mulva áll elő, addig nem.

Dr Hoványi Géza újból részletezi a kérdést, előbbi álláspontját védelmezi és fejtegeti.

Dr Adorján Emil nem tartja jogosnak a társaság követeléseit.

Sipos Orbán Szent-János-utca burkolatát is rossznak tartja.

Hlatky Endre se jobbra, se balra nem prejudikálna, hanem egyenesen csak a szerződés szerint menne. Lehetetlen a mostani aszfaltot átvenni, akkor a kamatot is kell fizetni. Nem határozná semmit, hanem kimondaná, hogy a szerződés alapján állanak s várják, hogy mikor lehet átvenni a munkát.

Rimler Károly ezen már túl vagyunk; a egy évig nem köteles átvenni semmit.

A gyalogjárókra nézve a tanács javaslatát fogadták el Komlóssy pótindítványával. A kocsitakra nézve a tanács javaslatát változatlanul fogadták el.

*

A Gyermekkorház költségvetését, többek hozzászólása után elfogadták.

A községi iskolák költségvetésénél 9000 kor. póthitel megszavazását kéri a tanács.

Dr. Adorján Emil elfogadja a javaslatot, de a fedezetre nézve rámutat a miniszter leiratára, amely szerint nem elég a fedezetre az előre nem láthatóknál előállható megtakarításra utalni. Indítványozza, hogy a költségvetést adják vissza a fedezet pontos kimutatása végett.

Többek hozzászólása után a javaslatot elfogadták az Adorján indítványával.

A vízmű villamos üzeme.

A vízműnek villamos erőre való berendezése tárgyában javasolja a tanács, hogy a villamos erőre berendezést csak akkor fogantossák, ha a vízvezeték ki lesz bővítve s villamos erőre berendezve.

Dr Károly Irén szólott a kérdéshez először. Rámntat a vízműtelep kibővítésének elodázhatlan sürgősségére s attól fél, hogy hosszú évekre el lesz odázva a kibővítés az anyagi kérdés miatt. A város közönségét pedig nem lehet viz nélkül hagyni. Egy propositiot terjeszt elő, amelyet a villamos mű igazgatójával beszélt meg. E szerint a vízművet a város minden anyagi megterhelhetés nélkül ki lehet haladéktalanul bővíteni, 600,000 korona erejéig. A villamos telep hajlandó és képes évenként 30000 koronát, tehát a 600,000 5 százalékat biztosítani, a villamos telep jövedelméből. Részletesen kifejti, hogy mily előnyös a városra a házikézelés, mert csak ez teszi lehetővé, hogy ilyen módon a város terheit megkönnyítse. Ezen tervezet szerint a vízmű kibővítésének költségeit a villamostelep vállalná egészen magára.

Rimler Károly kifejti a vízműtelep kibővítésének szükségét. A vízműtelep napi 4000 köbméter vízszolgáltatásra volt építve s ma már 7000 köbmétert termel, ami a legnagyobb

dicséret a telepre. A kibővítés terve készen van s még az ősszel a közgyűlés elé kerül. A finanszírozás tekintetében örömmel veszi dr Károly Irén kijelentését s azt tanulmány tárgyává teszik. Ősszel ezzel a kérdéssel is foglalkozik.

Dr Hoványi Géza elfogadja a tanács javaslatát, de szükségesnek tartja, hogy dr Károly Irén nagyfontosságú, szép tervével — amely szerint a kibővítés Nagyváradnak egy filéjébe sem kerül — foglalkozzon a városi tanács.

Köszeghy József fejtegeti, hogy milyen óriási nehézségekkel kell megküzdeni azért, miszerint, a közönség ne maradjon viz nélkül. Éjjel el kell zárni a vízvezeték, hogy a tartályban vizet gyűjtsenek. Ő is örömmel vette Károly Irén kijelentését, ami a villamos mű jövedelmének örvendetes szaporodásáról tanuskodik. A mai állapotot nem lehet soká a vizmünelé tartatani. Adorján kérdésére megjegyzi, hogy az eljárás mellett kellőleg gondoskodva van, miszerint tűz esetén azon percben nyitva legyen a vezeték.

Löwenstein Zsigmond meleg elismeréssel honorálta Károly Irén eszméjét s reméli, hogy az rövid időn konkrét alakban a közgyűlés elé kerül.

A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Több apróbb ügy elintézése után

a tisztviselők fizetésrendezésére

került a sor.

A tanács javaslata szerint a már megszavazott fizetések 1907. évben lépnének életbe s a felemelt összegből kapnának a rendőrök, tűzoltók, alkalmazottak, napidíjasok 100%-ot, 1200 korona fizetésig levő tisztviselők 70%-ot, 2000 kor.-ig 65%-ot, 2000-en felül 60%-ot.

Dr Adorján Emil a polgárság sanyaru viszonyaira való tekintettel csak addig megy el a fizetés százalékának megállapításában, amíg a közköltőt nem kell emelni. Indítványozza, hogy a költségvetés tárgyalásánál állapítsák a folyóvá teendő százalék magasságát.

Dr Hoványi Géza ezt lehetetlennek tartja, mert ha a költséget már megállapították, nem tárgyalhatják a tisztviselők fizetését. Így csak 1908-ban lehet szó a fizetésrendezésről. Akként bele megy a dologba, mert ő sem akar adóemelést, hogy ugyanazon közgyűlésen, mikor a költségvetést tárgyalják, ezt a kérdést is döntsék el, de előzetesen.

Sipos Orbán az Adorján Emil javaslatát pártolja.

Hosszas vita után dr Adorján Emil azon indítványát fogadták el, hogy a jelen szabályzatban megállapított fizetések életbeléptetése felett az 1907. évi budget tárgyalásakor határoz a törvényhatóság s akkor határozza meg, hogy a fizetés egészben vagy bizonyos százalék szerinti quótában fizetgetik k.

Ezzel a hat napos közgyűlés este fél 7 órakor véget ért

A függöny legördül.

Még pedig harmadfél hónapra gördül le. A mai előadással bezáródik Somogyi Károly nagyváradi igazgatónak egyik legszebb sikerű éve.

A siker megítélésénél két tényezőt kell figyelembe venni.

Egyik az, hogy a közönség igényei meglehetősen fővárosi színvonalra emelkedtek, a másik pedig az, hogy a fizető kedv alacsonyan megmaradt a vidéki nivón. A közönség kilencvenszázalékának ideálja európai színvonalú előadás, potyajegy mellett.

Ilyen körülmények között nehéz dolog olyan színiidényt összeállítani, hogy az igazgató is, a közönség is megtalálja a maga számítását.

Azt hisszük, az igazgató megtalálta a magáét. Az A B C bérletrendszer, melyet mi sürgöttünk régóta, pompásan bevált. A közönségnek nagyobb részét juttatta bérlethez, az idénynek nagyobb kiterjesztését és a pótévd,

a silány termést ígérő pótberlet elkerülését tette lehetővé. Ez a dolog anyagi oldala. A műsor szempontjából pedig ez a rendszer lehetővé tette egyes darabok alaposabb kihasználását, ami megint arra vezetett, hogy a szereplők alaposabban elkészülhettek s jobb összjátékot produkálhattak. Az előző évek kapkodásai most már inkább azokra a bizonyos vasárnap délutáni előadásokra maradtak, a amikor a színészek önmaguknak játszanak.

A primadonna kérdés is kedvező megoldást nyert Károlyi Leona vidéki színpadon elsőrangú tehetség s minden tekintetben nyereség. Nincs olyan énekes darab, amelyben használható ne volna, kezdve az operától le a táncoperettig. Hangja csengő, terjedelmes, iskolázott. tánca csupa tűz és grácia, remek termete pedig mindezeket az előnyöket lehetőleg szebb siherhez segíti. Koloratur és szubrett énekesnő egy személyben.

Hogy azonban ne maradjunk kérdés nélkül, itt van megint a naiva-kérdés, amelynek eddig az ismert dalocska maradt a megoldásra:

A szökés párosan
Oh, be jó!

Éltől azonban a közönség nem lesz okosabb s a naiva hiányát annál jobban érzi, minél sürűbben szökődésnek meg a szendék, ki párosan ki páratlanul.

Pedig hát csak páros élet a legszebb a világon! Ezt keseregheti Krasznay testvér, mióta Bognár testvér elhagyta.

A közönség is sajnálta Bognárt, akit már megszoktunk a magunkénak tartani. Hanem azért minden sajnálatunk mellett konstatálnunk kell, hogy Fehér Gyula Bognárt nemcsak pótolja, de felül is haladja. Minden ízében modern, sokoldalú színész. Ki is használják, amely téren azonban a rekordot Károlyi Leona érte el.

Az ellentétes sarkot Hajnal György képviseli. Sajátságos, de eredeti tehetsége meglehetősen kevés méltánylásban részesült. Az pedig föltötte kevésbé irigylendő szerencse, hogy éppen Bizánc Demetriusában sikerült megdöbbentően fényes sikert aratni — mikor a második előadás beigazolta, hogy Nagyváradi közönségének Bizánc klasszicitásai. Graeca sunt. Nagyon magas.

Erre a magasságra nem is nagyon próbálta Somogyi a közönséget fölemelni. Az angol klasszikusok csak maradjanak a ködös Albionban, a franciák bizonyonnyal szebbek franciául előadva, a magyarok pedig pompás helyen vannak az irodalomtörténetben. Mire kísértse nek a Szigligeti színházban?

Nem is kísértettek, csak mikor egy-egy vendégművész jött, vagy a délutáni iskolai előadásokon. A mi pedig a klasszikus zenét illeti, az éppen olyan mostoha elbánásban részesült, mint a klasszikus dráma. A Paraszbecsület egyedül képviselte. Ebben a tekintetben a régiebb évadok mögött határozottan hátramaradtunk. Fauszt, Traviata, Bajazzók, Hunyadi László, mind csak régmúltak zenéje. Pedig ezek és még néhány opera olyan, hogy azokat vidéken is elő lehet adni, főleg mikor a tenorista és a baritonista olyan jó erők, mint most náunk Toronyi és Oláh. Hoffmann meséiben megmutatták, hogy magasabb művészeti feladatok megoldására is képesek. Szükség esetére Palásthyt is belehet vonni, sőt Fehér Gyula sem ijed meg a kottától, — ez a személyzet megérdemli, hogy nehéz feladatok elé állítsák, operát adassanak elő velük.

Akadály, még pedig egyelőre legyőzhetlennek látszó akadály, hogy sem altistánk, sem operában is beváló szubrettünk (Károlyi Leonát koloraturprimadonnának véve) nincsen. A szubrett-kérdés is olyan, mint a naivé: meg kell oldani, még pedig nem úgy, mint eddig, hogy vagy a közönségnek, vagy az énekesnőnek, de egyiknek meg kellett szöknie. A többség döntött, a másodénekesnő szökött meg — s a közönség ezuttal örömeiben azt is elfelejtette ku-

tatni, páros volt-e a szókés? Révész Ilonka csak operetben jó.

Az altista, ha egyéb szerepköre is nem alkalmas, vidéken merő fényűzés. Emlékeztünk Székely Annára. Hanem ha a zenekart ki lehetett egyszer egészíteni műkedvelő urakkal, operai altista szerepre is föl lehetne kérni műkedvelőt. Természetesen nem olyan, akiben csak az atyafiság gyönyörködik, a közönség pedig megakarja lincselni a beprotégálóját, mint az legutóbb is megesett.

Egyébként sok másodénekesnői szerepet nyugodtan rá lehet bízni Pogány Jankára, sőt az apróbbakat Czene Stefire is.

Szeretnők, ha ebben az irányban a társulat a szünetben kiegészítendő működési körét. A klasszikus zene a klasszikus dráma terén fel kell használni kiváló erőket, az említett személyzeti hiányt pótolni s akkor az új idény a mostaninál is szebb emlékeket fog maga után hagyni.

Az operett, a vigjáték és a modern dráma terén a társulat elismerésre méltó eredményt ért el. E színvonalnak csak megtartását kívánhatjuk. Legfeljebb talán az képezhetné egy igazán ambiciózus igazgató vágyainak netovábbját, hogy Kolozsvár példájára, Budapestet megelőzve mutatna be évente egy két érdeme-sebb ujdonságot. Nevelné a társulat renoméját, a szereplők igyekezetét, sőt az ujdonság ingerénél fogva a bemutatandó anyagilag is kifizetné magát.

Bármilyen szép sikerű volt az elmúlt idény, az nem változtat azon a körülményen, hogy kutya meleg van. Olvadozó aszfalt szezonjában pedig nem a szendék feltűnő távozása, hanem az ugorka az uralkodó planéta. Beleolvad minden a fáradt, unalmas, szürke nyári porfelhőbe s míg a függöny utólszor lassan, ugorkaidényhez illő lustasággal aláereszkedik, hasonló bágyadtsággal bucsuzik a közönség is. Vizontlátásra, majd ha frissebb lesz a levegő, meg az ember is!

Dr. K. A.

Előfizetési felhívás.

A keresztény Magyarország nagy nemzeti ideáljainak tulipánjegyében lépünk át egy új évnegyed friss, tavaszi barázdáiba. Tizenkét esztendő múltunk folyamán a fejünk fölött elsuhant éveknek soha egyetlen egy szakát sem köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a becsületes küzdelem munkasikerének oly erősítő öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A liberális korrupció kapuja, a mely ellen nehéz tusákat vívtunk mi is kereszties lobogónk alatt, végre bedőlt s a magyar közéletet tisztító, megedző légáramok járnak át.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a magyarok Istene próbára tette a mi hűségünket s most a megaláztatások után lélekben megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet különböző csatasoraiban megállották helyüket. Mi tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk nemcsak közönségünk ragaszkodása kivált az, s korszak örömnapjaiban megnyilatkozó szimpátiája igazolja, hanem a közéletnek, főként a keresztény mngujhódás vesződséges munkálkodásával előkészített hatalmas etikai nivóemelkedése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják ma a közélet méltó, igazi vezérei s akik a fórumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik, a melyekért a mi sajtónk munkáit valaha tömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a régiak vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Valljuk, amit *Prohászka* Ottokár székesfejérvári püspök ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, hanem élethivatás. És ezt a tenkölt missiót lel-

künk egész idealizmusával; legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt s a keresztien tulipánkoszoru.

Fegyvereink a régiak. Nyílt sisakkal küzdünk, a *tisztességes sajtó harcmórában*. Szencziókat nem hajhászunk. Pletykákban nem utazunk. Személykultust nem üzünk. Sem mások hűségát nem kamatoztatjuk, sem mások gyöngéiből hasznot nem huzunk. Elszánt harcunkban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására*.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek, valamint az esetleges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 *

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 *

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 *

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

Nagyvárad—Püspökfürdő—Féliczfürdő.

	S z e m é l y v o n a t				
Nagyvárad állomás ind.	8.08	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velenceze >	8.12	10.15	2.38	4.55	8.55
Rontó >	8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő >	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féliczfürdő érk.	8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Féliczfürdő—Püspökfürdő—Nagyvárad.

	S z e m é l y v o n a t				
Püspökfürdő ind.	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féliczfürdő >	8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó >	9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velenceze >	9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás érk.	9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok középeurópai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő tekete számokkal van jelölve.

Katonai emlékűnap.

A nagyvárad katonai helyőrségnek szombaton nagy ünnepe volt. A két kusztózzai csata emléknapja. Az első Radeczky tábornok vezette győzelemre 1848-ban boldogult József főhercegnek ma Nagyváradon állomásozó 37. számú ezredét, a másik pedig 1866-ban végződött diadallal Albrecht főherceg vezérlete alatt. Két sátrat állítottak fel a bónaikuti gyakorlóter magaslátán, hol egyikben a tisztikar foglalt helyet, míg a másikban *Széles Elek* tábori misét mondott.

Cankl Róbert tábornagy rendelkezése szerint álltak fel a magaslattal szemben a helyőrség lovas és gyalogos csapatai. A helyőrségnek vendége volt *Balázs György*, vezérőrnagy, a budapesti első honvédkerület parancsnoka. A ünnep után a Pannónia éttermében tartottak nagy ebédet, melyen *Cankl* tábornagy a királyra s a kusztózzai hősök emlékére emelte poharát.

* **Személyi hir.** *Hranyiczky* Károly megyei árvaszéki elnök hosszas betegségéből felgyógyult és most orvosai tanácsára üdülni Nagy-Széchenyre ment, honnan csak szeptemberben fog visszatérni.

* **Bérmálás Ujpalotán.** *Fetser* Antal segédpüspök e hó 23-án folytatta Urnapja miatt félben hagyott bérmautját. Szombaton reggel nyolc órakor indult Fetser püspök kíséretével Nagyváradról Ujpalota felé. Bihar-Szentandráshatárán *Ringelmann* Alajos káptalani segédtsit vezetése alatt vonuló gyönyörűen díszített 37 tagu lovasbandérium fogadta a püspököt, kit Ujpalota határán a két község előljárósága nevében *Mann* Ferenc, szentandrás körjegyző üdvözölt. Fetser püspök szives szavakkal válaszolt. Ujpalota községébe impozáns diadalkapu alatt vonult be a menet. A templom előtt felállított lombsátonnál *Verzár* Szidike köszöntötte csinos üdvözlő beszéddel a püspököt, kinek szép virágcsokrot nyújtottak. A templom ajtajánál *Richter* Jenő, plébános fogadta a püspököt. A bérmáltak száma 201. Bérmálás után megvizsgálta a püspök a templom helyiségeit és felszereléseit, majd az iskolába látogatott el, hova a megbérmált iskolások gyülekeztek. Ujpalota és Szentandrás községe küldöttségileg tisztelgett a püspöknel. *Richter* plébános a püspök tiszteletére 24 teritkü ebédet adott. A vendégek közt ott volt *Nagy Márton* főszolgabíró, *Mann* Ferenc jegyző, *Verzár* gazdatiszt, a kerületi papság az uradalmi tiszték stb.

* **Papszentelés.** A nagyvárad latin szer-tartású székesegyházban papszentelés készül. *Fehér* Lajos és *Bérczy* Imre végzett papnővendékeknek fogja *Fetser* Antal segédpüspök feladni az egyházi rend szentségét. A felszentelendők tegnap este kezdték meg az egyházi rend fölvetését megelőző lelkigyakorlatokat. Ezek végeztével június 25-én, hétfőn fogják fölvenni a kisebb rendeket, pénteken a szubdiákkorátust, szombaton a diakorátust. A szentelés július másodikán ér véget, mikor Fetser püspök az áldozó papságot fogja feladni a két szentelendőnek.

* **Jeles vizsgázók a jogakadémián.** A helybeli kir. kath. jogakadémián az 1905—1906. tanévben összesen 201 jogi vizsgálat tartott, még pedig 193 ny. v. joghallgatóval, 8 miniszteri engedély alapján a nyilvános tanfolyam hallgatása nélkül vizsgálatra bocsátott egyénnel. 27 kitüntetéssel, 130 egyszerűen (egyhangulag szótöbbséggel) képesített. Kitüntetéssel tették le: 1. az első alapvizsgálatot: *Berkes József*, *Borgida Lajos*, *Házy Imre*, *Kálmán József*, *Középessy Emil*, *Pataky Oszkár*, *Pati Nagy Lajos*. 2. a második alapvizsgálatot: *Adám István*, *Bozóky Ferenc*, *Elrovits Elek*, *Fekete Ferencz*, *Grósz Imre*, *Katz Béla*, *Lévai Béla*, *Maxim Jenő*, *Orbán Péter*, *Pelle János*, *Roxin Tivadar*, *Tunyoghy Lajos*, *Zimányi József* és *Zubor Imre*. 3. az államtudományi államtudományi vizsgálatot: *Lecső László*. *Kelt* Nagyváradon, 1906. június 23. *Az igazgatóság.*

* **Bubics Zsigmond gondnokság alatt.** *Bubics*-ügy utolsó stádiumához jutott. A hivatalos lap mai számában ugyanis a következőket olvashatjuk: A kassai kir. törvényszék közhírré teszi, hogy dr. *Bubics* Zsigmond kassai püspök a kir. törvényszék 1906. évi 5221—906. p. sz. jogerős határozatával elme-gyengeség miatt gondnokság alá helyeztetett. Kassa, 1906. június 15. A kir. törvényszék. *Bubics* Zsigmond jelenleg külföldön tartózkodik.

* **A Schlauch tér torkolata.** Egy esztendeig volt elzárva a kocsiforgalom előtt s ez idő alatt az aszfaltgyártó-gépek füst, bűz, törmelék és trágár káromkodások özönébe fojtották a környéket. Most hogy az aszfaltgyártó gépek eltakarodtak piszkuk, poruk jelentékeny része ott maradt emlékek vagy minnek. Kérjük az illetékes tényezőket, hogy tekintettel az egy esztendeig tanusított türelemre, teremtsenek végre valahára európai szerű állapotot a Schlauch-tér torkolatánál. A többi között az arra járó temetésekre tekintettel. Egy kis seprés nem a világ.

* **Polónyi Géza betegsége.** A nagybeteg igazságügyminiszter állapotában tegnap óta örvendetes javulás állott be. A beteg az éjszakát nyugodtan töltötte és reggel jókedvűen ujságot olvasott. Környezetének, hogy mennyivel könnyebben érzi magát. Orvosa, dr. Boross Ernő kijelentése szerint, a beteg *tul van minden veszélyen.*

* **Intézkedés az aratósztrájk ellen.** Alig kezdődött meg a mezei munka és már az ország minden részében nagy arányokat kezd ölteni a sztrájkmozgalom. A hatóságok nem képesek megfékezni a lavinát, mely a kiszáradt fogja sújítani legérzékenyebben. Ezek a megindult sztrájkmozgalmak a legtöbb helyen még magukat a hatósági embereket is veszélyeztetik. Most a belügyminiszter körrendeletet bocsájtott ki e mozgalom veszedelmességé válásának megakadályozására. Az általános panaszok alapján arra a meggyőződésre jut a belügyminiszter, hogy a mezőgazdasági munkás sztrájkmozgalom az ország területén félelmes terjedésben van, sőt több vármegyében máris oly jelenségek mutatkoznak, amelyek arra engednek következtetni, hogy az aratósi munkások alkalmával közbiztonsági zavarok fognak bekövetkezni. Nehogy ezen zavarok elfajuljanak, az ország belnyugalomát, valamint az ország mezőgazdasági érdekeit veszélyeztessék, szükségesnek látja a belügyminiszter, hogy mindazon vidéken, ahol a sztrájkmozgalomtól tartani lehet, mai most intenzív megelőző intézkedések történjenek. Egyelőre a karhatalomra, mely a közbiztonságot fogja megővni, tesz intézkedéseket. Egyedül a csendőrséget fogja alkalmazni a belügyminiszter, katonai karhatalmat pedig csak végső esetben mozgósítja, ha a sztrájkmozgalom nagy arányokat ölt. Ha a csendőrségi őrsőktől több csendőr már el nem vonható volna, akkor csak katonai megerősítést nyer a csendőrség, zárt csapatok igénybevételét csak a legvégső esetben kell kieszközölni a hatóságoknak. Szóval a katonaság csendőrségi szolgálatot fog teljesíteni kirendelés esetén. Biharvármegye területére 217 csendőr van készenlétben tartva. Szükség esetén a létszámnak megerősítése nem a csendőrség emberei, hanem a katonaságból kerülne ki. A katonai karhatalom igénybevételét nem egyedül az alispán, hanem az illető csendőrpáncsnokság meghallgatásával fogja foganatosítani. A miniszteri körrendeletre az alispán azonnal meghozta az intézkedést. A körrendeletet minden szolgabírónak megküldte és meghagyta, hogy a netalán előforduló mozgalmakról azonnal tegyenek hozzá jelentést, hogy a nagyobb és előre nem látott veszélyelmeket még idejében meg tudják akadályozni.

* **A megyei tiszti nyugdíjszabályrendelet.** A megyei alkalmazottak nyugdíjszabályrendelete tudvalevőleg igen hátrányos

volt a nyugalomba vonulóakra is és a szolgálatban levőkre is. A vármegye a szabályrendeletet reformálta és jóváhagyás végett felterjesztette a miniszterhez. A módosított nyugdíjszabályrendelet tegnap érkezett meg az alispánhoz jóváhagyva, oly megjegyzéssel, hogy az utkaparók csekély fizetésükből a szolgálati éveik után befizetendő nyugdíjrészekhez segítség nyújtandó a közuti alaphoz.

* **A páris-fiumei expres.** A magyar államvasutak igazgatósága tárgyalást folytat egy páris-fiumei expreszvonat életbeléptetése iránt. A tárgyalás már befejezéshez közeledik.

* **Szerencsétlenség egy kápolna javításánál.** Kisrődgről jelenti tudósítónk, hogy ott borzalmas módon lelte halálát egy ácssegéd. Kisrődgről a kápolna tornyán végeznek most munkálatokat. És e munkánál volt alkalmazva Kenéz Lukács ácssegéd is. A kápolna tornya teljesen készen volt már csak épen a keresztet tartó gömb körül volt még némi befejező munka, melyet Kenéz teljesített. Az ácssegéd egy szeget akart még beverni mikor megszédült és egyensúlyt veszítve lezuhant. A szerencsétlen ácssegéd oly szerencsétlenül esett, hogy azonnal szörnyet halt. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy gondatlanság nem terhel senkit, s azért a további vizsgálat folytatását elhagyták.

* **Gyermek operaelőadások Nagyváradon.** A színházi bizottság holnap, hétfőn délután 3 órakor a városházán ülést tart, melynek egyedüli tárgya a Somogyi által tervbe vett gyermek operaelőadások engedélyezése. Somogyi ugyanis a színi szezon befejezése után holnapról kezdve egy hétig gyermek operaelőadásokat szándékozik rendezni a Szigligeti színházban.

* **Nincs víz a kórházban.** A köz-kórházi igazgató főorvos tegnap beadványt intézett a városhoz. E beadványban a főorvos a kórházi vízhiányról panaszokodik. Az elmebeteg osztályán a vízvezeték már előző hetekben sem szolgáltatta kellőleg a vizet, most meg épen nincs víz. Egy ilyen intézmény mint a kórház, hol pillanatig sem lehetnek víz nélkül, nem lehet kitéve az vízhiány következményeinek.

x **Nyári cikkek beszerzésére** a legjobban ajánlhatjuk a **Haász Manó** céget, hol meggyőződésünk szerint legnagyobb a raktár és legolcsóbbak az árak.

x **Ma tartja Kóczé Antal** bucsuestélyét a Royal-kávéházban 9 órakor.

TANÜGY.

Községi tanítók gyűlése.

A községi iskolák tantestületei tegnap gyűlést tartottak. A gyűlés folyamán megállapították, hogy a következő tanévben a *Havas-Peres-Fősa*-féle olvasókönyvet fogják használni. Egyéb könyvekben különböző megállapodásra jutottak.

A tantestület az órarend kérdésével kapcsolatban elhatározta, hogy megkeresi az iskolaszéket a csütörtöki szünet fönntartását illetőleg. Ezt a megkeresést érvekkel támogatja.

A tantestület ezután az iskolaszékbe küldendő képviselőit választotta meg. A választás titkos szavazással történt. Képviselőül *Réz Mihályt, Bodnár Jánost és Balogh Károlyt* választották meg.

* **Rajzkiállítás.** Az ipariskola évzáró rajzkiállítása f. hó 24-én, vasárnap tartatik meg a közs. polg. isk. I. e. 19. sz. teremben. A kiállítás nyitva vnn d. e. 9-12. és d. u. 2-5 óráig, melyre a t. bizottsági tagokat, mesterurakat s általában az érdeklődő közönséget tisztelettel ez uton hívja meg az ipariskola igazgatósága.

EGYESÜLETEK.

* **A népnevelési egyesület ülései.** A népnevelési egyesület ma délelőtt 10 órakor tartja meg választmányi ülését. A választmányi ülés után 11 órakor az egyesület közgyűlést fog tartani. Ugy a választmányi ülés, mint a közgyűlés a községi polgári fiúiskola épületében (földszint 10) lesz megtartva.

* **A nőegyesület választmányi ülése.** Az árvaház női választmányja ma délelőtt tizenegy órakor ülést fog tartani a városháza épület bizottsági termében.

* **A régészeti egyesület közgyűlése.** A Biharvármegyei és Nagyvárad R régészeti- és Történelmi-egyesület 1906. június hó 24-én, ma vasárnap délután 5 órakor muzeum-épületének nagytermében tartja fölolvassal egybekötött közgyűlést, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Szatmári György, váradai püspök 1501-1505. Előadás, tartja: Dr. Tóth Szabó Pál. 3. Titkári jelentés. 4. Régiség-tár-óri jelentés. 5. Vál. tagok választása.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap utolsó előadás.

Bőregér.

Nyárai Antal első fellépte a legszebb sikerrel járt erkölcsileg s a legkevesebb közönséggel külsőleg. Nem hiába ma lesz az utolsó előadás; a tegnapi már jelezte a vég kezdetét. *Nyárai Eisensteinja* nem olyan jó alakítás, mint volt az ő *Franck* fogházigazgatója. Hanem azért igen sikerült alakítás volt ez is, telve humorral és eredetiséggel. *Arcjátéka, éneke* csak emelte alakítása értékét. *Frank* szerepében *Tihanyi* remekelt. Ahogy a III. felvonás elején bejött s a pityókás ur embert játszott, az a legjobb volt eddig ebben a nemben. *Károlyi Leona* és *Toronyi Gyula* éneke volt még az est erőssége; magas hangjaikkal valósággal brilliroztak. *Révész Ilonka* ügyes szobaleány volt. *Bérczi komikus fogház-őre* régi kedves ismerősünk. *Andai Terka* orosz hercege pedig új volt, de rossz. Igen sikerült *Bércziné* és a kis *Lengyel Klári* táncoktatóse.

* **Diszelőadás.** Mozgalom indult meg pár évvel ezelőtt Szigligeti halhatatlan szellemének megörökítésére. Városunk műpártoló közönsége szülőttének emlékét úgy véli megörökíteni, hogy a színház előtt, a város legimpozánsabb helyén szobrot állít. A gyűjtések évek óta folyamatosan vannak, de a kiadások jelezésére nem gyűlt össze megfelelő összeg.

Akik legközelebb állanak Szigligetihez, a színészek, most diszelőadást rendeznek. E hó 30-án a Cigányt fogják előadni *Ujházi* mesterrel a címszerepben. A főbb szerepeket a fővárosi színházak legelőkelőbb művészei *Szerény Zoltán, Környey Béla, Szerény Gizella, Kardos Andor, Berki Lili* és a mi színészeink fogják játszani. A diszelőadás helyérai rendesek. Jegyeket már most lehet váltani *Vidor Manó* könyvkereskedésében.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

* **Irodalom.** Kérjük írja meg *részletesebben* az esetet minden tartózkodástól menten. Írásából nem tudjuk tisztán kihámozni mi is történt tulajdonképen. A magyar büntetőjogban az irodalmi plagizálásra is van paragrafus, de mindaddig míg az esetet részletesen nem ismerjük, tanácsot eljárását illetőleg — nem adhatunk.

MULATSÁG.

Jogász juniális. Tegnap este a szokott fürdői életet zajos, vig. pompás multság váltotta fel. A mindég vivám jogászok rendezték tegnap juniálisukat. A Püspök-fürdő öreg fái s hallgatag lótuusz virágai s selymes fűpázsítja sok és fényes multság zaját s fesztelen jókedvét nézte ma végig, de ha meghallgatnánk azokat titkos suttogó leveleket, amelyek mesélnek róluk, azt mondanák a jogász multságának nincs párja. Mert a jogász mindig jogász marad. A bájos fiatal leánytársaság mely tegnap megjelent a jogász juniálison, szintén állításunk mellett tesznek bizonyosságot. A multság este vette kezdetét s a kora reggeli órákban ért véget.

Iparos ifjak multsága. A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete 1906. július 1-én vasárnap este szép sikerűnek ígérkező multságot rendez a Karger-mulató helyiségében, nagy tűzijátékkal egybekötve, mely iránt, mint az előjelek mutatják általános az érdeklődés. Belépti díj: Személyjegy 1 kor. Családjegy 2 kor. 40 f. Jegyek előre válthatók az egylet helyiségében (Körözs-u. 1. sz.) és Nagy János fodrász üzletében. (Szt. János-u. 2.) Jó zenéről gondoskodva van. Kezdeté este 8 órakor.

NYILTTÉR.

Ma, folyó hó 24-én, vasárnap délelőtt 10-től 1 óráig a

Bazár vendéglő

kerthelyiségében
a 37-ik gyalogezred zenekara
hangversenyt rendez.

Kérjük a n. é. közönség eddig irányunkban tanúsított b. pártfogását.

Tisztelettel

Szauer és Dolgos,

1641. vendéglősök.

TÁVIRATOK.

Lemondott a püspökségről.

Budapest, június 23. (Saját tud. táv.) Fentartással közlik azt a különös hírt, hogy dr. Mayer Béla szatmári püspök méltóságáról lemond betegsége miatt. Utódjául Boromisza Tibor kanonokot emlegetik.

Halálozás.

Budapest, június 23. (Saját. tud. táv.) Körössy József, a m. kir. statisztikai hivatal főnöke meghalt.

Képviselőválasztások.

Körmend, június 23. (Saját tud. táv.) Beck Lajos függetlenségi és Somsich Géza néppárti között erős küzdelem tolyik. Becknek 786, Somsichnak 600 szavazata van. A választás folyik s mindkét párt erősen küzd.

Budapest, június 23. (Saját tud. táv.) Az olasz lizskai kerületben Béla Henrik jelöltet durván bántalmazták. A tölcsvári csöcselék megtámadta a jelöltet és pártját s közülök többet megsebesítettek. Béla Henriket két kö találta s erős sérülést okozott rajta. Az erőszakosságok elnyomására katonaságot kértek.

Brediciann nemzetiségű két helyen: Oravicán és Németboksánban választották meg. Mivel a lemondást későn nyújtotta be, az összetérhetetlenségi bizottság határoz. Ha itt nem tudnak megállapodásra jutni, a Ház sorsuzás utján dönt.

KÖZGAZDASÁG.

Országos gazdakongresszus Nagyváradon.

A Gazdasági egylet gyűlése.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya f. hó 23-án, szombaton délelőtt 10 órakor *Markovits* Antal elnöklete alatt gyűlést tartott.

Jelen voltak még *Telegdy* József e. alelnök, *Brezovay* István, *Csanak* Jenő, *Csernetzky* József, *Hoffmann* Henrik, *Jancsó* Lajos, *Kaczvinszky* Andor, *Molnár* Lajos, *Markovits* Károly, *Pekánovits* Imre, *Száhlender* Károly, *Székely* Sándor, *Zathureczky* István vál. tagok, *Weingärtner* Andor e. titkár.

Markovits Antal a meglelent tagokat üdvözlővén, a gyűlést megnyitja s felhívja a titkár a tárgyak előterjesztésére.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterre való kinevezéséről értesít s egyszersmint az egylet támogatását kéri. Igazgató választmány elhatározta, hogy a minisztert feliratban üdvözölni fogja, melyben kifejezést ad annak is, hogy működésében támogatni fogja.

A gyümölcsstermés értékesítésére vonatkozólag elhatározta a választmány, hogy a vármegye azon részeire, hol a folyó évben tetemesebb gyümölcsstermés mutatkozik, a gyümölcsfeldolgozására szeszlőző kazánt, aszalót fog kérni a miniszteriumtól megyei használatra. Esetleg ezen eszközöknek a kiállítás területén működésben való bemutatására.

Az O. m. g. e. gróf *Károlyi* Sándor emlékéért szoborral óhajtaná megörökíteni s gyűjtés céljából 10 gyűjtővet küld. Igazgató választmány gyűjtésre fel fogja kérni a tagokat, az egyesület részéről pedig a szoborra 50 koronát megszavaz.

A munkás és cselédségélpénztár igazgatósága az intézmény rövid ismertetését magában foglaló 10 füzetkét küldött, melyet a választmányi tagok között kiosztott s elhatározta, hogy ezen füzetkét az egyleti közlönyben ismertetni fogja.

A nagyváradi posta-igazgatóság értesíti az egyletet, hogy a kereskedelemügyi miniszter a telefon mérsékelt díjtételeit nem engedélyezte, tudomásul vétetett.

A tagosítási eljárás kérdésében Szabolcs-megyei Gazdasági Egyesület megkeresésére a választmány pártoló felterjesztést intéz a földmivelésügyi miniszterhez.

Pekánovits Imre a Sebes-Körös mentén levő községekben rendezett kosárfonási műhelyek eredményéről a földmivelésügyi miniszterhez intézett felterjesztését egyesületünknek is megküldvén, igazgató választmány *Pekánovits* Imrének a háziipar fejlesztése érdekében kifejtett buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Egyszersmind elhatározta a választmány, hogy a községeket a fűzveszőtelepek létesítésére az egylet utján felhívja.

Az egyesület a gazdaközönség részére kiváló jó minőségű erőtakarmány közvetítését óhajtván eszközölni, a választmány megbizta az elnökséget, hogy ezen célból a budapesti Erőtakarmány részvénytársasággal szerződést kössön.

A részvénytársaság ugyanazon árakat állapítja meg, a milyen árak mellett a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének szállítja az erőtakarmányokat s a mellett még az egyletnek minden waggon után 20 K jutalékot biztosít.

Igazgató választmány egyidejűleg elhatározta, hogy a vármegye közönségét körlevélben is felhívja, hogy a mellasz erőtakarmány-szükségletüket az egyesület közvetítésével fedezzék.

Országos gazdakongresszus Nagyváradon.

Telegdy József jelenti, hogy a kiállítási bizottság megkereste az O. M. G. Egyesületet hogy a Nagyvárad mezőgazdasági kiállítás tartama alatt a Biharmegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve országos gazdakongresszust rendezzen.

Az O. M. G. Egylet a gazdakongresszus rendezését elhatározta s annak idejét szeptember 18. és 19. ére állapítja meg.

A kongresszuson az előadói tisztséget eddig elvállalták gróf *Majláth* József, *Bernáth* István, *Rubinek* Gyula és *Eröss* Rezső.

A kongresszus tervezetének végleges megállapítása céljából a kongresszus rendező bizottsága e hó 25. Budapesten a köztelken gyűlést tart, mely bizottságba egyesületünk részéről, *Telegdy* József, *Balogh* Mihály orsz. képviselő, *Eröss* Rezső és *Wertheimstein* Alfréd lettek felkérve.

Tudomásul vétetett.

A választmány még a közgyűlés tárgyait készítvén elő, mely után tagokul fel lettek véve.

Alapító tagul: *Telegdy* József, *Rendes* tagokul: *Glatz* Antal, *Altmann* Andor, *Sápi* Lajos, *Gróf* *Zichy* Vladimír, *Mezőtelegd* vidéki takarékpénztár, *Léderer* Márton és *Juricskay* Zoltán, *Fényes* Béla, *Fráter* Tibor.

A kiszáradt mint rendes tagok osztályába *Belényesi* gazdasági ismétlő iskola, *Sós* Károly, *Erdélyi* László, *Borlan* Viktor, *Ardelean* A., *Rozenberszky* Gyula, *Kolb* Rezső, *Kántor* Károly, *Ötvös* Géza, mely után elnök a gyűlést berekesztette.

Szőlőszeti és borászati kongresszus Nagyváradon.

Ez év őszén a Biharmegyei Gazdasági Egyesület által rendezendő gazdasági kiállítás alkalmából a szőlősgazdák is igen nagy számban keresik fel városunkat s kongresszust is tartanak.

A szőlőszeti és borászati kongresszus előkészítő bizottsága tegnap délután a városházán ülést tartott, amelyen dr. *Molnár* Imre elnöklete alatt jelen voltak:

Drucker Jenő, a Borászati Lapok szerkesztője, *Balassa* István a diószegi vincellér iskola igazgatója, mint a kormány kiküldötte, *Pados* József zalamegyei birtokos, dr. *Hoványi* Gyula, *Lausch* Károly nyug. ezredes, *Molnár* Lajos, *Székely* Sándor, *Rosenberszky* Gyula (*Micske*), *Bordé* Ferenc, *Márkus* János hegybíró továbbá az érmelléki borvidék számos képviselője.

Dr. Molnár Imre üdvözölte a jelen levőket, amely után a kongresszust szeptember 16-ára tűzték ki, összekötve az Érmellék megtekintésével. A kongresszuson résztvesz *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, valamint gr. *Zselénszky* Róbert, a szövetség igazgatója.

A kongresszus lefolyását a következőképp állapították meg:

Első nap.

Szeptember 15. vendégek érkezése; ismerkedési estély.

Szept. 16. kongresszus a következő tárgysorozattal:

Előadások.

1. Dr. Drucker Jenő: A bortörvény revíziója.
 2. Zeyler borsódi nagybirtokos: A borkivitelről s külföldi borpiac megszerzéséről.
 3. Dr. Molnár Imre: A mostani nyomasztó agrár kölcsön módosítása.
 4. A budapesti pincészövetkezet egyik igazgatója: A borkezelésről és a bor mielőbbi palackképesse tételéről.
- Délután megtekintik a nagyvárad nagyobb szőlőket; a vendégek egy része pedig kikocsizik a fürdőkhöz.

Második nap.

Szeptember 17-én külön vonat az Érméltre, a mölki apátság margittai szőlőzetének és pincegazdaságának megtekintésére. Közben megtekintik gróf Zichy Tivadar bihardioszegi, gr. Pongrácz nagykagyai és gr. Stubenberg székelyhidi pincészetét.

A mölki apátság telepén dr. Molnár Imre és Drucker Jenő felolvasásokat tartanak.

A kongresszus r. sorának megállapítása után Drucker Jenő szólalt fel. A legnagyobb lelkesedés hangján sorolta fel dr. Molnár Imre érdemeit a bortermelés és értékesítés terén; a nagyvárad borvidék a külföld érdeklődését is felkeltette, ami főleg és majdnem egyedül Molnár Imre fáradhatlan buzgalmának eredménye. Csak ily lelkes. szívvel-lélekkel igaz szőlősgazda bír kifejtteni olyan agilitást, mint Molnár Imre, akiben a központ, de az egész ország bortermelő közönsége diszes, érdemes vezéremberét becsüli. Hiszi, hogy éppen dr. Molnár Imre agilis működése folytán a magyar bort visszanyeri a külföldön jóhírnevét.

Az ülés dr. Molnár Imre elttetésével ért véget.

Száj és körömfájás. A földművelésügyi miniszter az állati ragályos száj és körömfájás ügyében egy füzetet bocsátott ki. E füzet a gazdaközönséget oktatja, hogy az említett betegségek ellen állataikat miként védelmezzék.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906. jun. 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	113.50
Magyar koronajáradék 4%	— — —	95.30
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.—
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	— — —	211.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	158.—
Osztrák járadék papírban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.60
Osztrák korona járadék	— — —	118.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	168.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.80
Magyar hitelbank részvény	— — —	809.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	675.00
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	670.82
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	117.25
Páris vista	— — —	210.20
20 márkás arany	— — —	95.45
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

3⁰/₀-os jelzálogsorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

Uj nyereménykötvényekre
EREDETI feltételek mellett

költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Telephon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház
és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezeséggel.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FERENCZ.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

3⁰/₀-OS Jelzálogsorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás céljából.*

Elfogadjunk előjegyzéseket

uj jelzálogsorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett,

Főnyeremény: Egy millió korona.

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék csatolandó.

Ezen sorsjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.

Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható, az ivó tudta nélkül.

A COZAPORNÁK az a csodálatos hatása, hogy ellenszenvenessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. **A COZA** oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki s sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és szerencséhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi, világhírű **Cozapor** tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld. A **Cozapor** teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul levelezünk. 1656

COZA INSTITUTE, 62, Chancery Lane, London S11. (Anglia)
Levelek 25, lev. lapok 10 fillérrel bérmentesítendőek

Dorongosi dűlőben

Szy József féle teljesen beültetett és termő szőlő 9 parcellában eladó. Venni szándékozók értekezhetnek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos utca 4 sz.

HIRDE TÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kisgazdák számára.
Irtá: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a Szent László nyomdában. Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések — Telefon 421 szám.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

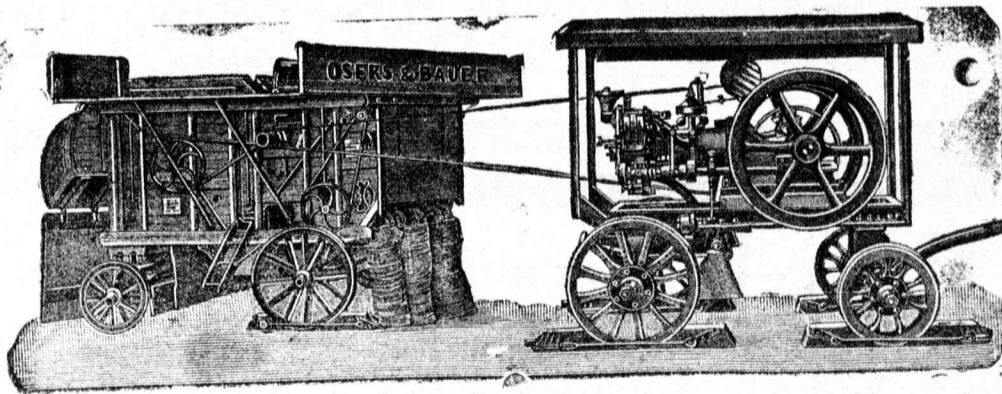
értékesíti a n. erd. izzólámpa körtéket tással gyertyáknak, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** homályos (matt), színes fényképes lámpák és mindennemű izzólámpa kiegészítések ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyáknak 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett. Nagyobb magrendeléseknel megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Benzinlokomobilok.

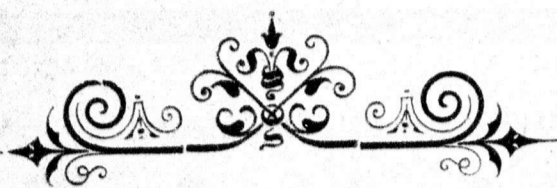
Első osztályu gyártmány. Kedvező fizetési feltételek.

Üzemköltség 1-2 fillér.

Szivógáz-motorok.

Arjegyzők kivánatra ingyen és bérmentve.

Ezernél több gép van üzemben.

Köszvény- és rheumabetegeknek,

kik ezen betegségek^{től} alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható elé^ge a valódi Vilmos-féle köszvény és rhema elleni vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és melbournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — arany éremmel — lett kitüntetve. Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria valamint a nevesebb gyógyszerárakban és drogueriákban.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriákban.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás

tartatik még rövid ideig **SPITZER TESTVÉREK** cég Zöldfa-utcai üzletében, hol a következő tárgyal kerülnek eladásra:

44 vég	Rózsahegy-vászon	eddiggi ára 6 frt.	végeladási ára 4.40
60 >	Késmárki-vászon	eddiggi ára 7 frt.	végeladási ára 4.95
36 >	Nemzeti-vászon	eddiggi ára 7.60	végeladási ára 5.50
40 >	Uj patyolat-vászon	eddiggi ára 9 frt.	végeladási ára 6.30
28 >	Kelengye-vászon	eddiggi ára 10 frt.	végeladási ára 6.80
45 >	Siffon	eddiggi ára 7 frt.	végeladási ára 5.—
50 >	Schroll-Siffon	eddiggi ára 11 frt.	végeladási ára 7.50
20 >	Ágyhuzat	eddiggi ára 5 frt.	végeladási ára 3.20
70 >	Ágyhuzat	eddiggi ára 8 frt.	végeladási ára 5.40.

Késmárki legkittünőbb abroszok, asztalkendők, törülközők, zsebkendők, ágyterítők, függönyök, szőnyegek ugyanolyan arányu árleszállítással kerülnek eladásra.

Női ruhaszövetek, batisztok, zefirek, cretonokból

33 százalék engedmény.

Női ruhaszövetek, maradékok, selyem blous kelmék, miderek

fél árban.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazar épület.

Nagyvárad egyik legnagyobb áruháza.

Óriási mennyiségben érkeztek meg sima és mintázott **GRENADINOK** ruhákra. Remek **CSIPKE SZÖVETEK** ugyszinte szép Madaira himzett csipkeszövetek blousokra. Továbbá himzett batist és vászonruhák. Valansen, tüll és vászoncsipkék és betétek.

Az amerikai áruház árai utólrhetetlenek.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanonc internátus 24 benlakó, 18 bejáró tanonc

Készítünk kizárólag **kézimunkával a legfinomabb** s legtartósabb kivitelben

férfi, női,
és gyermek-

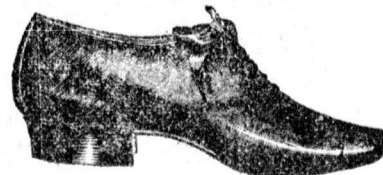
cipőket, csizmákat

francia angol és
amerikai szabás szerint s ezeket:

eredeti gyári szabott áron

Nagyvárad, Kossuth-u. 5 számu saját házunkban (volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási üzletünkben árusítjuk.**

Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és postatisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

Árverési hirdetés.

Nagyvárad város tulajdonát képező Széchényi-tér 14 számú telken lévő magtár helyiség bérbeadása céljából 1906. évi június hó 28-án d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében árverést fogok tartani.

A magtár bérletének kikiáltási ára 1300 korona s a jelenleg érvényben álló szerződésben, — mely szerződés egyszermind árverési feltételekkel is szolgál, — körvonalozott egyéb mellékszolgáltatások.

Árverelni szóval, vagy írásban zárt ajánlat útján lehet. Bánatpénzül a kikiáltási ár $\frac{1}{4}$ része vagyis 325 korona teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokkal. A bánatpénz zárt ajánlat esetén ahhoz csatolandó, szóbeli árverők által pedig az árverési küldöttség elnökének kezéhez fizetendő, illetve teendő le.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulirotnál nyújtandók be.

Árverőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Árverők annak elismerésül, hogy az árverési feltételekkel szolgáló szerződést ösmerik s azt magukra nézve kötelezőnek elfogadják, zárt ajánlattevők részéről az ajánlatba világosan kiteendő.

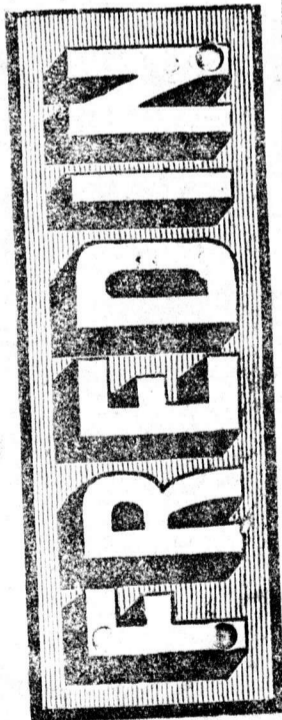
Az árverési feltételekkel szolgáló szerződés alulirotnál hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Nagyvárad 1906 június hó 15-én,

Komlóssy József,
mint az árverelő küldöttség
elnöke.

**Kérjen csak
Selle & Kary's**

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete cipőnek

Különösen ajánlható
Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- és Laxnarek-
cipőknek.

BÉCSI I. X.

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek

a

"TISZÁNTUL"

kiadóhivatalában.

Ugy a 3 %-os Magyar jelzálog hitelbank nyere-
mény kötvényeinek konvertálására, valamint a nem kon-
vertált kötvények helyett kibocsátandó új sorsjegyekre
előjegyzést *már most elfogadjuk.*

Nagyvárad Takarékpénztár r-t.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

(STÁJERORSZÁG).

Nyári üdülő.
IDÉNY:
május—október.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek huru-
tos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési
szervek, szív-izmok megbetegedésénél, idegbajok-
nál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs thera-
pia, pneumatikus kamarák, hidegvízgyógyintézet, szén-
savas fürdők, Fango-gyógyfürdő stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-
forrás, Szent János-kut, Remete-forrás.

**Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad
a fürdőigazgatóság.**

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3 %-os nyere-
mény kötvényei legközelebb konvertáltatni fognak miért is ezen

3 %-os jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából *nálunk már most bejelenthetők.*

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe
lép s kitűnő sorsolási tervvel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett *darabonként*

20 korona lefizetése ellenében elfogadjuk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos-utca.

Telephon 205.

NAGYVÁRADI

középiskolai internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-telé házban, (9. sz.) folyó évi
szeptember hó 1-én,

*gimnáziumi, reáliskolai és felső kereskedelmi
tanulók részére*

internátus fog megnyitni.

Egyenkénti tanítás nevelő-tanárok vezetése és felügyelete alatt. Szigorú korrepetálás és
naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Francia társalgás az intézet francia születésű tanár-nevelőjével. Zeneoktatás
megbeszélés szerint.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a
tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel
értekezni lehet naponként 9-től 12-ig.

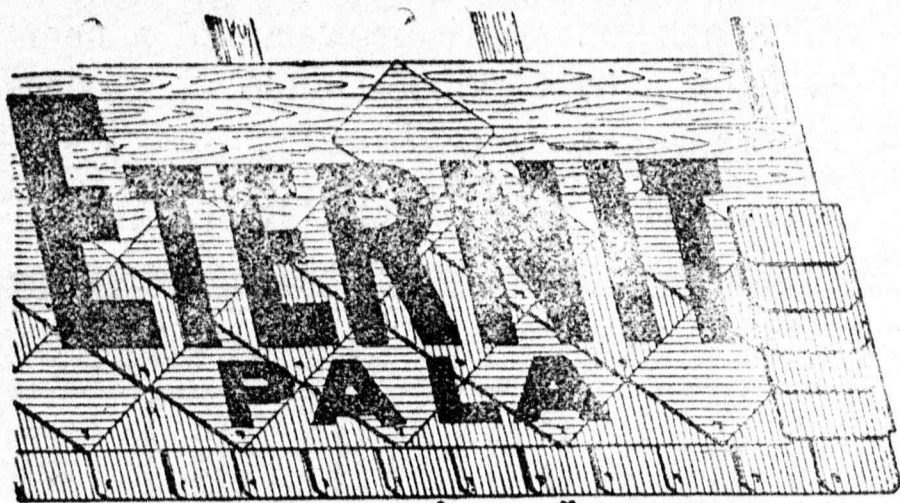
Nagyvárad, 1906. június 18.

DÉNES PÁL,

intézettulajdonos és igazgató.

1686. a.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
 BUDAPEST-VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvény-
 társaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg
 után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, éksze-
 rekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és
 földbirtokra.

Az igazgatóság.

Legfinomabb a maga nemében

a „CERES” ÉTELZSIR.

(Kókuszdiókból.)

Tészta-, pecsenye-sütéshez és főzéshez
 a legjobb.

SCHICHT GYÖRGY

„CERES”,
 tápszerművek osztálya
 Aussig E/m.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

Egy szelvény ára 3.10 mtr.	K 7.—, 8.—, 10.— jó	} Valódi gyapjából.
hosszu, teljes férfiöl-	K 12.—, 14.— jobb	
tönyre elegendő (kabát,	K 16.—, 18.— finom	
nadrág és mellény) csak	K 21.— legfinomabb	

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K 20.—, valamint
 felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kamgarn stb.
 gyári árban az elismert szolid posztógyári raktár által

SIEGEL-IMHOF, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállítáért
 felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök
 hárulnak, hogy szöveteit fenti czégnél közvetlen
 gyári piacon rendelheti. 1599,

Vasöntőde
Nagyváradon.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy

Tátray és Klier cég alatt

egy a mai kor vivmányaival felszerelt

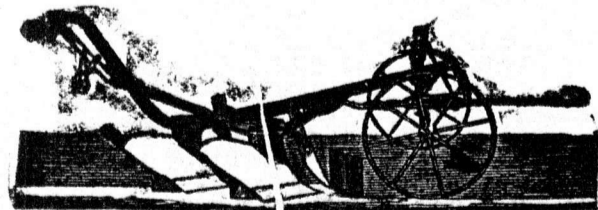
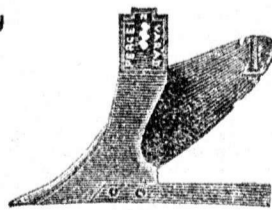
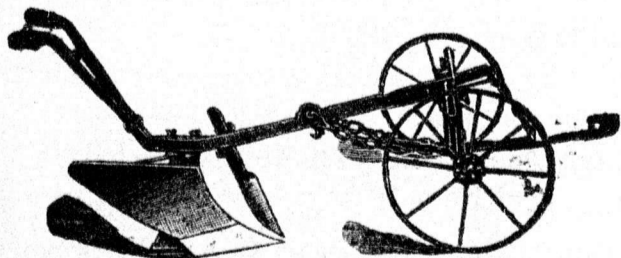
VASÖNTÖDÉT nyitottunk

melyben mindenféle vasöntések, gépalkatrészek gyorsan, jól és olcsón öntetnek. — Tisztelettel

Tátray Sándor és Klier Alajos Nagyvárad, Teleky-utca 35.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
 művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.